

[Axel Dam.]

Selvstyre i dets eneste fuldt rigtige Betydning, nemlig som personlig Selvbestemmelsesret med dertil knyttet fuld personlig Ansvarlighed.

Et Selv er noget, som kun kan findes hos levende Individuer, og naar Ordet billedligt overføres til en kollektiv Masse, løsrives det jo altid fra sit naturlige Sidestykke: Ansvarret. Det lød underligt i mine Øren, da den foregaaende ærede Taler talte om Ansvar hos Folkets Flertal, Folkets Masse. Der kan ikke gøres noget Ansvar gældende mod et anonymt Flertal. Selvstyre hos en kollektiv Masse betyder kun Flertalsafgørelse, og den er efter vor Mening kun berettiget, hvor hver af de stemmegivende virkelig er moralsk stemmeberettiget, det vil sige møder med en Medraadighedsret over det, som der afstemmes om.

Vi mener altsaa ikke, der kan afstemmes om alt mellem Himmel og Jord, saaledes som en Rigsdagsmand en Gang udtalte paa et Møde: „Jeg er af den Mening, at Flertallet bør have Afgørelsen i alle Anliggerender“. Vi mener, det kun bør have det i de Anliggender, hvor det er nødvendigt, Fællesanliggender for hele Folket. Vi indrømmer ikke, at andre Mennesker, enten de er faa eller mange, har nogen Ret til at bestemme, hvad vi maa spise og drikke, men kun til at gøre Ansvar gældende overfor dem, der krænker andres Ret, hvad enten vedkommende saa er fuld eller ædru, naar han gør det.

Vi kræver en streng Ansvarslovgivning. Vi har krævet en Ministeransvarlighedslov, fordi vi ikke kan anerkende fiktive, upersonlige og ansvarsløse Subjekter, ikke en Gang i det mytologiske Begreb Staten. Heller ikke Staten vil vi have løsrevet fra det personlige Ansvar hos dem, der handler paa Statens — eller ogsaa paa Kommunernes — Vegne. I Aktieselskaber kræver vi ogsaa det personlige Ansvar knyttet til enhver Underskrift; ellers er et Dokument anonymt, selv om der staaer det bedste Navn under det.

Med Hensyn til Ædrueligheden gjorde jeg under Straffelovforslagets Behandling den Betragtning gældende — til stor Forargelse for et æret Medlem, der overfaldt mig for det bagefter —, at hvad et Menneske foretager sig, naar han er fuld, maa han staa til Ansvar for, naar han bliver ædru. Vedkommende hævdede, at han kunde nævne mange Eksempler, hvor ingen dog vilde lægge Ansvarret paa en Mand for, hvad han havde begaaet i Fuldskab. Dertil vil

jeg rejse det Spørgsmaal: Hvor i Alverden skal Ansvarret da lægges, naar det ikke skal lægges paa den Mand, der har udført Handlingen?

Vi kræver fuld Ansvarlighed i alle Tilfælde, ogsaa i det offentlige Liv, af dem, der repræsenterer det offentliges kollektive Handlinger.

Den berømte franske Politiker Bourgeois har i sin udmærkede Bog „Solidarité“ udtrykt den samme Tanke, som hele Retsforbundets Politik er bygget paa, nemlig at Staten — eller Samfundet, som han undertiden kalder det — ikke i sig selv er et Retssubjekt, der har noget som helst Retskrav at gøre gældende, men kun er Udtryk for Varetagelsen og Ordningen af Menneskenes, Individernes indbyrdes Retigheder og Forpligtelser. Paa lignende Maade har den belgiske Industribaron og politiske Forfatter Lambert udtrykt sig, naar han i det bekendte Treklover: Liberté, Egalité og Fraternité, Frihed, Lighed og Broderskab, erstatter det sidste med Ordet Responsabilité, Ansvarlighed.

Vi vil være med til ethvert Arbejde for Ædruelighedens Fremme, der respekterer Kravet om Individets Selvbestemmelsesret og fulde Ansvarlighed. Men Lovforslaget, saaledes som det foreligger her, maa vi tage Afstand fra som uegnet til at danne Grundlag for en virkelig Ansvarslovgivning, og det er kun en saadan, vi kan gaa med til.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Vestager): Jeg skal ikke komme ind paa de mange Tanker, som nu blev fremsat; det var for mig lidt vanskeligt at faa fat paa, hvordan man egentlig vilde dele Ansvarret, men jeg tror dog, at der altid i et Samfund vil være Brug ogsaa for et forebyggende Arbejde, og jeg tror — det er i alt Fald min Erfaring gennem mange Aars Arbejde i filantropisk Virksomhed —, at det er klogere at tage Folk lidt under Armene og prøve paa at hjælpe dem til Rette end at vente, til de er kommet ind under Straffeloven, og saa vidt, at Staten maa gribe ind og putte dem i Kachotten for at vænne dem til at være stille og rolige. Jeg tror, det er nok saa klogt at holde det fast, at Samfundet bør træffe Foranstaltninger for at værne om de svage og støtte dem, der gerne vil op igen, skønt de er kommet til at sidde lidt uheldigt i det. Har man ikke denne Respekt for det enkelte Menneske og denne Lyst til at arbejde med herpaa, kan jeg saa godt forstaa, man melder sig fra og ikke vil være med i det Forhandlingsarbejde,